Dosarul nr. 2-553/22 /2-22004594-12-2-14012022/

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

24 ianuarie 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
în componența:
președintele ședinței, judecătorul Sergiu Suvac
grefier Adelina Țușca

cu participarea interpretului Neonila Bujor, Victoria Grosu, Aliona Jitar,

cu participarea reclamanților, ***** și *****,
a pârâtei********** *****, a reprezentantului pârâtei – avocatul Iurie Chirica,

examinând în ședință publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de **********și **********împotriva**********cu privire la apărarea onoarei demnității și reputației profesionale, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces:

La 13 ianuarie 2022, reclamanții ***** și *****, prin intermediul reprezentantului, s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva ***** ***** cu privire la apărarea onoarei demnității și reputației profesionale, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reprezentanta reclamanților a indicat că **********și **********ov sunt soți, rezidenți în Republica Moldova din anul 2010, care au doi copii minori,***** *****, născut la ***** și********** născut la *****, ambii făcând studii în Liceul Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov”, fiind în clasa VI, respectiv, în clasa a V.

Susține că pârâta lucrează în calitate de pedagog și vice-director la Liceul Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov”.

Relatează că, începând cu anul 2020, reclamanții au trecut prin mai multe situații conflictuale cu vice-directorul pe gospodărie în Liceul Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov” – Pascari Zinaida. Reclamanții au sesizat că Pascari Zinaida se implică în procesul de organizare a activităților educative și didactice, nefiind competentă și

împuternicită pe acest domeniu. Mai mult ca atât, afirmă că persoana dată sistematic supune copiii reclamanților abuzului verbal, motiv pentru care reclamanții au sesizat Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării, Ministerul Educației și Cercetării.

Subliniază că, drept urmare a acestor adresări, ambii copii ai reclamanților au devenit ținta unei campanii de hărțuire pe criteriul etnic, fapt ce le punea în pericol, atât sănătatea mintală, cât și dezvoltarea armonioasă a acestora în cadrul academic din liceu.

Notează că pentru a obliga autoritățile să acționeze cu diligență în protecția copiilor, reclamantul***** ***** a făcut o adresare publică în ziua de 09 - 10 decembrie 2021 pe pagina sa din rețeaua „Facebook” și într-un interviu către postul de televiziune „Jurnal TV”, despre situația copiilor săi în Liceul Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov”.

Susține că postarea reclamantului, *****publicată pe rețeaua „Facebook”, a fost republicată și de comunitatea „Părinți solidari” în ziua de 09.12.2021.

Afirmă că sub această postare, câțiva părinți și pedagogi din liceu au pornit linșarea publică a reclamanților pentru poziția expusă privind abuzurile comise față de copii.

Accentuează că la 15 decembrie 2021, pârâta pe pagina sa din rețeaua „Facebook” prin multiple comentarii a răspuns la afirmațiile internauților și a răspândit cu buna știință informații false și defăimătoare despre copiii reclamanților și despre reclamanți ca părinți. Mai mult ca atât, prin postarea publicată și prin comentarii a instigat la ură împotriva copiilor, apelând în public la ceilalți părinți și la cadrul didactic să excludă copiii reclamanților din acest liceu.

În principal, reclamanții menționează că următoarele afirmații ale pârâtei sunt false și denigratoare la adresa lor și a copiilor:

Text original

"... Наглое, неприкрытое враньё и преследование достойных коллег и педагогов моего родного лицея, ... Безосновательно обвинять, преувеличивать ерунду из серии что "деткам" сделали замечание по поводу их БЕЗОБРАЗНЕЙШЕГО поведения. Господа Маммадли, вместо того чтобы заниматься преследованием педагогов, обратите-ка свой ясный взор на своих Чад. Вы не воспитали их должным образом, и ЗА ЭТО наказываете педагогов,... Стыдитесь! Помимо наших продажных и жадных на шумиху прессы, властей и юристов, есть и другой Суд... Большая просьба, мои дорогие одноклассники, однокашники, без прикрас, как есть, выскажите свое мнение по поводу нашего лицея! Продолжение следует, ибо мне ещё ой как есть, что сказать по данному вопросу!"

- "... нынче в моде пинать педагогов и защищать беззащитных деток..."

"У нас в лицее учатся 2 мальчика, азербайджанской национальности,... родители этих созданий желают особого к себе отношения, где при варианте,ч то их невоспитанные дети будут вести себя как им угодно, но замечаний им никто права не имеет делать. Обучаясь в лицее, они годами пишут жалобы и безосновательные поклепы на дирекцию лицея и преподавателей."

"... Копают как кроты под лицей, готовы стереть с лица земли! К тому же пользуются неизменными методами, но тут эти "любители закона" получат этим самым законом по голове!

- "... один товарищ азербайджанской национальности утверждает,что его детей притесняют, оскорбляют, обижают и т.п. ...Такой чудик, поначалу все сердились,теперь смеются.... у человека больше дел в жизни нет. Ну, люди разные бывают..."

Reclamanții consideră că un pedagog, cu atât mai mult, un reprezentant al administrației unei instituții de învățământ, nu este în drept să ia în derâdere minorii umilindu-i în public după nume.

Susține că reclamanții, ca părinți, sunt luați în derâdere și umiliți cu afirmațiile false ale pârâtei.

Menționează că reclamanții nu persecută pedagogi, ci au depus sesizări privind abuzul verbal la care sunt supuși copiii lor de către un anume vice-director. Afirmă că plângerile nu sunt nefondate, căci dna Maia Bănărescu de mai multe ori a constatat ca fiind adevărate faptele denunțate de reclamanți.

Notează că, copiii reclamanților sunt educați și talentați, iar pe durata ultimilor ani, însăși liceul le-a oferit diplome, confirmând comportamentul excepțional și capacitățile copiilor.

Subliniază că doar după ce reclamanții au adresat plângeri autorităților competente, denunțând abuzul la care sunt supuși cei doi copii, ei au devenit „obraznici" și „needucați".

Consideră că pârâta nu avea niciun drept și nici capacitate să dea apreciere educației oferite de reclamanți copiilor, căci nu este vizată nicicum de sesizările reclamanților. Învinuirea adusă reclamanților că sunt părinți răi, că nu-și educă copiii, că mint, că scriu plângeri neîntemeiate de ani de zile etc ... sunt mincinoase, defăimătoare şi lezează onoarea şi demnitatea copiilor şi a reclamanţilor.

Afirmă că la 22 decembrie 2021 reclamanții s-au adresat cu o cerere prealabilă către pârâtă.

Menționează că la cererea prealabilă expediată în adresa pârâtei, reclamanții nu au recepționat niciun răspuns.

În continuare, cu referire la jurisprudența CtEDO, notează că limitele criticii acceptabile sunt mai stricte în cazul unei persoane particulare decât în cazul politicienilor sau guvernelor. Mai afirmă că dreptul la protecția onoarei și a demnității este un drept protejat de art. 8 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, ca parte a dreptului la respectarea vieții private.

Indică, că afirmațiile pârâtei, vice-director și pedagog, adică persoană cu autoritate pentru ambii copii de 11 și 12 ani, dar și pentru reclamanți, aduc o daună și o atingere semnificativă onoarei și demnității lor. Intonația, tonalitatea și accentele puse de pârâtă în postarea sa și în comentariile ei despre reclamanți și despre copii, denotă o depășire vădită a limitelor libertății de exprimare garantate de art.10 al Convenției Europene

pentru Drepturile Omului, dar și de Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare.

Afirmă că din poziția sa de autoritate, expunerile pârâtei sunt luate drept adevăr de către ceilalți părinți, pedagogi, subalterni și copii, colegi ai lui ********** și*****n *****care învață în același liceu. Aceste afirmații au fost publicate în spațiul public unde sunt accesibile oricui și oricând, fără o limitare de timp sau în audiență. Respectiv, dauna adusă reclamanților și copiilor este incomensurabilă.

Relatează că din textul postării și a comentariilor se vede numele reclamanților, etnia lor și copiii care învață în Liceul Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov".

Consideră că, conținutul și forma de exprimare aleasă de pârâtă este o violare certă a prevederilor Legii nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare.

Afirmă că orice informaţie care ridică dubii privind temeinicia plângerilor depuse de reclamanţi ca părinţi privind abuzul faţă de copii într-o instituţie publică de învăţământ, trebuie să fie adevărată şi probată, în special când această informaţie este lansată în spaţiul public despre copii. Această obligaţie îi revine autorului, indiferent de funcţia ocupată şi este impusă prin Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare şi prin art. 10 al Convenţiei Europene pentru Drepturile Omului. Lansarea unor afirmaţii cu bună ştiinţă false şi denigratoare atrage răspunderea prevăzută de lege, motiv pentru care reclamanții solicită dezmințirea respectivei informații false, cu compensarea prejudiciului astfel cauzat.

Solicită reclamanții, ***** și *****, recunoașterea ca fiind false și defăimătoare exprimările lansate de pârâta, *****prin postarea din 15 decembrie 2021, în spațiul public, obligarea pârâtei să radieze postarea și toate comentariile referitoare la reclamanți și la copiii lor publicate pe rețeaua „Facebook", cu dezmințirea informației prin publicarea textului *(„Eu********** *****, recunosc că am scris informații false și defăimătoare despre dl*****, **********și copiii lor. Cer scuze de la dl.**********și de ***** pentru că am mințit și am răspândit informații false pentru a-i defăima pe ei și pe copiii lor în public")* pe pagina pârâtei de pe rețeaua „Facebook", unde să o mențină 120 zile; încasarea de la pârâtă în beneficiul reclamanților a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei; compensarea de la pârâtă în beneficiul reclamanților a cheltuielilor de judecată. ***(Vol. I, f.d. 4-10)***

În ședința de judecată reclamanții, **********și **********ov, au susținut acțiunea, pe motivele de fapt și drept invocate în cererea de chemare în judecată, solicitând admiterea integrală a acțiunii, precizând mărimea cheltuielilor de judecată în sumă de 8793,70 lei pentru asistența juridică acordată și în sumă de 3 300 lei în legătură cu plata taxei de stat.

Pârâta, *****reprezentată de avocatul, Iurie Chirica, în ședința de judecată a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind una neîntemeiată, explicând că, fiind absolventă și profesoare a Liceului internat Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov", la 15 decembrie 2021, pe rețeaua de socializare „Facebook" a făcut cunoștință cu postarea utilizatorului „părinți solidari", care a republicat în rubrica sa postarea avocatei Doina Ioana Străisteanu („De câțiva ani, o familie de azeri nu poate opri hărțuirea copiilor săi mici în Liceul Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov").

Tot în aceiași postare avocata a menționat că avocatul poporului Maia Bănărescu a constatat abuz și intimidare față de copii din partea administrației liceului, a formulat prescripții, recomandări către liceu pentru a înceta acțiunile ilegale, dar toate au fost ignorate. Pârâta, făcând cunoștință cu postările în ansamblu a utilizatorului „părinți solidari", care a ripostat la comentariile avocatului, Doina Ioana Străisteanu, și postarea reclamantului,***** *****, le-a considerat drept umilință și atac dirijat la imaginea instituției, motiv pentru care a considerat necesar să riposteze la publicațiile utilizatorului „Părinții solidari", lăsând un comentariu prin care la 15.12.2021 a chemat foștii elevi si profesori ai Liceului Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov" să-și expună opinia în acest sens. Reprezentantul pârâtei, avocatul Chirica Iurie, a menționat că reclamanți nu au probat falsul informației răspândite de***** *****și, în special, care anume informație este falsă și în ce constă falsul. Or, toate argumentele se referă la conflictul apărut între reclamanți și vice-directorul Liceului Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov", Pascari Zinaida. A notat că este necesar de menționat și faptul că, invocând falsul, reclamanții pretind la aceea că prin avizul Avocatului Poporului nr.07-4/44 din 07.10.2020 si nr.07-3/7 din 18.09.2021 a fost constatat faptul hărțuirii în privința copiilor reclamanților, ceea ce nu corespunde realității. Or, prin textul actelor nominalizate se constată existența conflictului între părinți și vice-directorul liceului – Zinaida Pascari, precum și unele omisiuni politice ale instituției de învățământ privind asigurarea educației nediscriminatorii. Accentuează că, careva acte de hărțuire pe motive etnice, nemaivorbind de cele sexuale, n-au fost stabilite. Subliniază că, conținutul informațiilor expuse de pârâtă în spațiul public nu cumulează cele 3 condiții necesare pentru a permite reclamanților rectificarea sau dezmințirea informației în conformitate cu art.7 din Legea nr.64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare. Consideră că nu există temei de apărare a onoarei și demnității reclamanților, cu atât mai mult că declarațiile pârâtei poartă un caracter de judecată de valoare sau opinie și atitudine personală vizavi de subiectul expus în postare. Cu referire la solicitarea reclamanților privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică acordată de avocatul, Doina Ioana Străisteanu, avocat cu care a fost reziliat contractul, neprezentarea celei din urmă în cadrul examinării cauzei pune la îndoială necesitatea și rezonabilitatea cheltuielilor de judecată suportate de reclamanți prin prisma art.96 alin. (1) din Codul de procedura civilă. În concluzie a menționat, că de fapt, reclamanții prin cererea de chemarea înaintată urmăresc două lucruri, și anume: crearea în public a unei opinii negative despre Liceul Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov", precum și îmbogățirea reclamanților din contul pârâtei, intimidarea ultimei prin riscul de a fi supusă răspunderii patrimoniale.

Aprecierea instanței:

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră necesar de a respinge cererea de chemare în judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

În ședința de judecată instanța a constatat că reclamanții, **********a *****dețin permise de ședere provizorie pentru cetățeni străini pe teritoriul Republicii Moldova. ***(Vol. I, f.d. 13-14, 15-16)***

Materialele cauzei atestă că reclamanții au doi copii minori, **********, a.n. *****și *****li*****, a.n.***** care își făceau studiile la Liceul Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov". ***(Vol. I, f.d. 17-18, 19-20)***

În continuare, instanța reține că la originea cauzei se află postarea din 15 decembrie 2021 plasată de pârâta***** *****, pe pagina sa personală de pe rețeaua de socializare „Facebook", precum și conversațiile pârâtei cu internauții în cadrul acestei postări, generate de postarea utilizatorului „părinți solidari", care a republicat în rubrica sa adresarea lui ***** către ombudsman referitor la pretinsa încălcare a drepturilor copiilor săi. ***(f.d. 24, 25, 26, 27, 28-29, 30-31)***

Astfel potrivit postării pârâtei,***** *****din 15 decembrie 2021, respectiv din traducerea prezentată nemijlocit de partea reclamantă, se desprinde următorul text:

„Minciuni nesăbuite, neîntemeiate și persecuția unor colegi demni și profesori ai liceului natal, unde am învățat din clasa a I-a până a XII-a. Citiți comentariile, mă alătur tuturor cuvintelor de apărare în favoarea liceului și a corpului didactic al acestuia.

*Iar „vremurile minunate" au venit, însă, bravo! Este nerezonabil să acuzi, să exagerezi prostiile din seria că „copiii" au fost mustrați pentru comportamentul lor URÂT. Domnul *****, în loc să-i persecutați pe profesori, îndreaptă-ți privirea limpede către odraslele sale. Nu i-ați educat cum trebuie, iar PENTRU ASTA pedepsiți profesori care, de dimineața până seara, sunt angajați într-un lucru atât de nobil, dar nerecunoscător! Să vă fie rușine! Pe lângă presa noastră coruptă și înfometată după scandal, autorități și avocați, există și o altă instanță...*

O mare cerere, dragi colegi, colegi, fără înfrumusețare, așa cum este, exprimați-vă părerea despre liceul nostru!

*De continuat, pentru că mai am ceva de spus pe această temă! –"; **(Vol. I, f.d. 24, f.d. 85).***

De asemenea, reieșind din obiectul cererii de chemare în judecată, urmează a fi redat și conținutul *(*traducerea prezentată nemijlocit de partea reclamantă), a conversațiilor pârâtei, răspunsul la întrebări, reieșind din postarea pe rețeaua „Facebook" din 15 decembrie 2021:

„***** *în a cui text nu există niciun cuvânt pe fond? Dacă în al meu – voi explica. Avem 2 băieți care studiază la liceu, de naționalitate azeră, ceea ce, în principiu, nu contează pentru noi, profesorii. Avem, după cum știți, un liceu multinațional. Dar părinții acestor creaturi își doresc o atitudine specială față de ei înșiși, unde, sub opțiunea că copiii lor prost crescuți să se poarte după bunul plac și nimeni nu are dreptul să le facă comentarii. În timp ce studiau la liceu, de ani de zile au scris plângeri și calomnii fără temei împotriva conducerii liceului și a profesorilor" **(Vol. I, f.d. 25, 87)***

*„***** *mulțumesc pentru reacție! În special atât de prețios de la tine, persoană cu nume! Aici așa lucruri se întâmplă, nu-ți vei imagina! Sapă ca cârtițele sub liceu, gata să-l șteargă de pe fața pământului! Și se mai folosesc de metode invariabile, dar aici acești „amatori ai legii" vor primi cu aceasta peste cap!" **(Vol. I, f.d. 26, 89)***

*„***** un tovarăş de naţionalitate azeră afirmă, că copiii lui sunt intimidaţi, umiliţi, obijduiţi ş.a. şi a ridicat scandal, a ajuns până la minister, cheamă jurişti, televiziune. Aşa ciudăţenie, iniţial toţi se supărau, acum râd. Căci chiar şi la TV nimic concret nu a putut spune. Temeiuri nu oferă. Obijduiesc, zice, pe ai mei obijduiţi, şi gata. Îi spune: probează! Iar el din nou: obijduiesc, şi gata! :) Pe semne, omul alte treburi în viaţă nu are. Nu, oamenii sunt diferiţi...”* ***(Vol. I, f.d. 27, 91)***

Instanța reține că, reieșind din cerințele desprinse din cererea de chemare în judecată, în partea exprimării pretins a fi făcută de pârâtă (și anume "... нынче в моде пинать педагогов и защищать беззащитных деток...", la materialele cauzei nu au fost prezentate careva probe care să atribuie respectiva afirmație ca aparținând pârâtei, motiv pentru care acest fapt generează respingerea cererii ca neprobată în această parte în condițiile art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă.

E de menționat că postarea și conversațiile pârâtei, în viziunea reclamanților nu au o bază factologică și lezează demnitatea, onoarea și reputația, atât a reclamanților, cât și a copiilor lor.

Totodată, este cert faptul că la momentul publicării respectivei postări***** ***** activa în calitate de pedagog la Liceul Republican „Serghei Rahmaninov”.

În continuare, instanța reține că la 23 decembrie 2021, în scopul soluționării amiabile a litigiului apărut, în adresa pârâtei,***** *****fost expediată cererea prealabilă, prin care i-a fost solicitat ultimei radierea postării din 15 decembrie 2021, cu toate comentariile denigratoare răspândite pe pagina de „Facebook”, cu publicarea unei dezmințiri și repararea prejudiciului moral ***(Vol. I, f.d. 34-35, 36).***

Constată instanța că, în lipsa unui consens în vederea soluționării amiabile a situației create, reclamanta s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată, întemeindu-și acțiunea în baza prevederilor Legii nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare.

Instanța relevă respectarea de către reclamantă a procedurii prealabile și a termenelor procedurale în condițiile art. 15, 16 din Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare.

Așadar, obiect al prezentului litigiu constituie pretinsele declarații false și defăimătoare ale pârâtei**********postate pe pagina sa de „Facebook”, postarea din 15 decembrie 2021, cu comentariile subsecvente.

Libertatea opiniei şi a exprimării este consfinţită în art. 32 al Constituției, potrivit căruia, oricărui cetăţean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum şi libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil. Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Totodată, Republica Moldova a ratificat Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale (în continuare – CEDO, Convenție), asumând-și obligația pozitivă de a respecta drepturile și libertățile fundamentale ale omului consfințite de Convenție.

Articolul 10 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prevede că, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie şi libertatea de a primi sau de a comunica informaţii

ori idei fără amestecul autorităţilor publice şi fără a ţine seama de frontiere. (2) Executarea acestor libertăţi ce comportă îndatoriri şi responsabilităţi poate fi supusă unor formalităţi, condiţii, restrângeri sau sancţiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, apărarea ordinii şi prevenirea infracţiunilor, protecţia sănătăţii sau a moralei, protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti.

În condiţiile legii, orice persoană fizică are dreptul la viaţă, la sănătate, la integritate fizică şi psihică, la libera exprimare, la nume, la onoare, demnitate şi reputaţie profesională, la propria imagine, la respectarea vieţii intime, familiale şi private, la protecţia datelor cu caracter personal, la respectarea memoriei şi corpului său după deces, precum şi la alte asemenea drepturi recunoscute de lege, în acord cu prevederile de la art. 43 alin. (1) Cod civil.

Instanța de judecată subliniază că libertatea de exprimare aparține fiecărui individ. Aceasta cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a transmite informații sau idei fără intervenția autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

În calitate de drept fundamental, libertatea de exprimare oferă oricărei persoane dreptul de a-și exprima opiniile, oricât ar fi de contestabile sau șocante, minoritare sau extravagante. Exercitarea acestei libertăți poate fi totuși limitată de drepturile și interesele altei persoane. Legitimitatea acestor limite aduse libertății de exprimare variază, pe de o parte, în funcție de natura și contextul în care sunt exprimate opiniile și, pe de altă parte, de calitatea celui care le exprimă.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a observat că posibilitatea persoanelor fizice de a se exprima pe internet constituie un instrument fără precedent în exercitarea libertăţii de exprimare. Acesta este un fapt necontestat, recunoscut de Curte în mai multe rânduri (*cauza Ahmet Yıldırım vs Turcia, nr. 3111/10, pct. 48, CEDO 2012; cauza Times Newspapers Ltd (nr. 1 şi 2) vs Regatul Unit, nr. 3002/03 şi 23676/03, pct. 27, CEDO 2009*).

Conform art. 1 alin.(1) din Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, prezenta lege are scopul de a garanta exercitarea dreptului la libera exprimare, precum şi un echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare şi apărarea onoarei, demnităţii, reputației profesionale şi vieţii private şi de familie ale persoanei.

La art. 2 al Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare este specificat, inter alia că termenii şi expresiile utilizate în prezenta lege au următoarele semnificaţii: *defăimare* – răspîndire a informaţiei false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputaţia profesională a persoanei; *răspîndire a informaţiei* – proces de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptînd persoana lezată); *informaţie* – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet şi/sau imagine; *fapt* – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiţii concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită; *judecată de valoare* – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit; *judecată de valoare fără substrat factologic suficient* – judecată de

valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată pînă la falsitate.

Potrivit art. 3 alin. (3) și (4) din Legea nr. 64 cu privire la libertatea de exprimare, exercitarea libertăţii de exprimare poate fi supusă unor restrîngeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, pentru a apăra ordinea şi a preveni infracţiunile, pentru a proteja sănătatea şi morala, reputaţia sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti. (4) Restrîngerea libertăţii de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) şi doar în cazul în care restrîngerea este proporţională cu situaţia care a determinat-o, respectîndu-se echilibrul just dintre interesul protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat.

Instanța menționează că reputaţia unei persoane trebuie înţeleasă ca un atribut de ordin etic determinat pe baza însuşirilor pe care o persoană le dobândeşte în timpul vieţii şi care îl caracterizează în comunitate. Reputaţia persoanei serveşte identificării etice a acesteia în cadrul comunităţii, iar pentru a exista o atingere a reputaţiei este nevoie ca ingerinţele să fie de natură a determina o modificare la nivelul aprecierii persoanei de către comunitate.

Din ansamblul reglementărilor privind dreptul la liberă exprimare, rezultă că acesta nu este unul absolut, ci poate fi supus limitărilor, restrângerilor, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva anumitor valori pe care statul le poate apăra în mod legitim sau chiar împotriva democrației însăși.

Prevederile legale citate supra, trebuie interpretate şi aplicate în concordanță cu jurisprudența Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, pentru că libertatea de exprimare, după cum anterior s-a indicat, este garantată şi de art. 10 din Convenția Europeană, care prin paragraful al doilea permite statelor să aducă anumite limitări acestei libertăți, cu condiția să respecte cerințele prevăzute de Convenție pentru valabilitatea lor.

Pentru a aprecia dacă libertatea de exprimare a pârâtei urmează a fi limitată de către stat prin obligarea de a dezminți informația, este necesar de a stabili raportul proporționalității dintre dreptul la libera exprimare și valorile cu care interferează.

Astfel, orice restricţie a libertăţii de exprimare pentru a fi considerată legală, conform standardelor impuse de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, trebuie să corespundă următoarelor condiţii: 1) restricţia trebuie să fie prevăzută expres şi clar într-o lege; 2) restricţia trebuie să urmărească unul sau mai multe scopuri prevăzute în paragraful 2 al art.10 CEDO; 3) restricţia trebuie să fie „necesară într-o societate democratică”.

Potrivit jurisprudenţei Curţii Europene, doar în cazul în care Curtea Europeană stabileşte că toate cele trei exigenţe sunt satisfăcute, amestecul statului va fi considerat legitim.

Cu referire la prima condiție, ca măsura să fie prevăzută de lege, instanța reține prevederile sus-citate la art. 3 alin. (3), (4) al Legii cu privire la libertatea de exprimare

nr. 64 din 23 aprilie 2010, care prevăd condițiile și temeiurile de limitare a libertății de exprimare.

Cu referire la cea de-a doua condiție, ca măsura să urmărească unul din scopurile legitime, instanța reține că unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2 al art.10 din Convenție, este protecția reputației sau a drepturilor celorlalți.

Prin urmare, rămâne a fi examinat dacă ingerinţa este „necesară într-o societate democratică”, această exigenţă respectându-se atunci când există proporţionalitate între măsurile aplicate şi scopul urmărit sau, altfel spus, interesul protejat (implică punerea în balanţă pentru testare, pe de o parte, a interesului protejat şi, pe de altă parte, a dreptului la libera exprimare într-o societate democratică).

Până la efectuarea unei analize în prezenta speță pe marginea celei de-a treia condiții, instanța consideră oportun de a stabili natura informației conținute în postarea publicată de pârâtă pe rețeaua de socializare la 15 decembrie 2021 și comentariile pârâtei subsecvente acestei postări.

Astfel, conform art. 7 alin. (1) din Legea 64 din 23 aprilie 2010, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei sale profesionale lezate prin răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.

Alin. (4) al art. 7 din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 stabilește că persoana lezată prin răspîndirea unor judecăţi de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecăţile de valoare cumulează următoarele condiţii: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informaţie.

În continuare, instanța va analiza care este natura afirmațiilor desprinse din conținutul postării din 15 decembrie 2021 și a comentariilor pârâtei subsecvente acestei postări, cea de fapte sau de judecăţi de valoare**,** reieșind din obiectul cererii de chemare în judecată**.**

Întâi de toate, trebuie accentuat că, de regulă, Curtea a arătat generozitate în calificarea unor afirmaţii ca judecăţi de valoare.

Mai mult decât atât, potrivit art.25 alin. (3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de judecată de valoare sau relatare cu privire la fapte se interpretează în favoarea acordării statutului de judecată de valoare.

Astfel, este de menționat că, determinând distincţia clară între informaţii, denumite fapte, şi opinii, denumite judecăți de valoare, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a remarcat că existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit.

În cazul judecăților de valoare, proba veridicității este imposibilă, iar exigența administrării ei afectează esența libertății de opinie, care constituie unul din elementele fundamentale ale dreptului garantat de art. 10 din Convenție.

În această ordine de idei, la caz prezintă relevanță și prevederile art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, care stabilește că judecată de valoare constituie opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei

veridicitate este imposibil de dovedit, iar judecată de valoare fără substrat factologic suficient constituie judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate.

Cu certitudine, judecăţile de valoare pot fi definite ca opinii personale, evaluări, descrieri cu privire la calităţile personale, profesionale sau morale ale unei persoane sau unui obiect, care, prin esenţa lor, sunt caracterizate de o doză inerentă de subiectivism.

Succedând la analiza propriu-zisă a postării din 15 decembrie 2021 și a comentariilor pârâtei subsecvente acestei postări, instanța consemnează că, afirmațiile pârâtei în acest sens constituie o considerație, o interpretare proprie a**********pe marginea situației și atmosferei din cadrul Liceului Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov” ca urmare a plângerilor nefondate a d-lui *****li ce vizau pretinsa încălcare a drepturilor copiilor săi care își făceau studiile în cadrul liceului dat, motiv pentru care, respectivele afirmații, în opinia instanței, indubitabil constituie judecăți de valoare de care a uzat pârâta,***** *****.

Totuşi, instanța notează că, chiar dacă o afirmaţie constituie judecată de valoare, trebuie să existe o bază faptică suficientă care să o susţină, în absenţa căreia aceasta ar putea fi excesivă *(cauza Pedersen şi Baadsgaard c. Danemarcii; Timpul Info-Magazin şi Anghel c. Moldovei).*

Important este de remarcat că obligaţia de a descrie anumite fapte pe care se întemeiază judecăţile de valoare ce conţin acuzaţii concrete se atenuează din ce în ce mai mult pe măsură ce faptele sunt deja cunoscute publicului (cauza Feldek c. Slovaciei).

Succesiv, instanța constată că, în cadrul examinării cauzei au fost cercetate mai multe probe în justificarea substratului factologic al pârâtei pentru a face expunerile precitate, cu referire la: demersurile profesorilor Liceului Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov” din 23.09.2020, 20.11.2020, 01.10.2021, 19.10.2021 din care rezultă purtarea nesatisfăcătoare a unuia dintre copiii reclamanților *(„se poartă rău în timpul lecțiilor”, „nu frecventează lecțiile”, „întârzie la lecții”, „se poartă după cum le trece prin cap”, „nu reacționau la observații, râdeau, făceau fețe, ieșeau în curte”, „ nu au niciun respect față de pedagogi, persoane adulte”, „nu face temele pentru acasă, încalcă disciplina”* etc ... ***(Vol. I, f.d. 165-172)***

De asemenea, potrivit adresării membrilor colectivului pedagogic al Liceului Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov” se solicită apărarea cinstei și onoarei profesorilor împotriva atacurilor nejustificate ale părinților, *„primordial părinții a doi copii – elevi ai claselor a V-a și a VI-a,**********Ya”* ***(Vol. I, f.d. 173, 174).***

Cu certitudine, circumstanțele descrise constituie o bază factologică suficientă pentru a da dreptul unei persoane să vină cu eventuale critici, judecăți de valoare, de a-și expune propria opinie în acest sens.

În acest context se impune a se remarca că în tot textul postării din 15 decembrie 2021, precum și a comentariilor subsecvente postării atribuite pârâtei, nu figurează numele copiilor reclamanților, *****n *****, și********** și nici numele desfășurat al reclamanților, decât în postarea din 15 decembrie 2021 în care este indicat „domnul *****”.

Mai mult decât atât, înscrisurile anexate la materialele cauzei (adresările lui **********ov că Ombudsmanul Copilului din 14.09.2020 și 24.09.2021, adresarea Ombudsmanului Copilului din 27.09.2021 către Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, răspunsurile Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova din 31.12.2020, acțiunea Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică nr. 99 din 21.12.2020, avizele Ombudsmanului Copilului din 18.09.2020, din 07.10.2020) în justificarea cererii de chemare în judecată, conțin imputăți faptice atribuite unei alte persoane decât celei împotriva căreia a fost formulată prezenta cerere de chemare în judecată. ***(Vol. I, f.d. 49-50, 51-53, 54-58, 59-62, 63-65, 66-67, 68-71)***

De asemenea, restul înscrisurile prezentate de partea reclamantă nu aduc prezentei cereri elemente care să influențeze soluția adoptată.

Prin urmare, din considerentele expuse, nefiind îndeplinite condițiile cumulative consemnate la art. 7 din Legea nr. 64, care urmează a fi întrunite pentru restabilirea în drepturi a persoanei, nu se atestă nici existența celei de-a treia condiții pentru limitarea libertății de exprimare, și anume, dacă există un just echilibru între, pe de o parte, protecția dreptului consacrat de articolul 10 CEDO şi, pe de altă parte, aceea a dreptului reclamantei la protecția onoarei, demnității și reputației profesionale.

Pe de altă parte, admiterea ingerinței în libertatea de exprimare în prezenta speță, ar obstrucționa în mod grav contribuția la dezbaterile privind chestiunile discutate în spațiul public, iar admiterea acțiunii în acest sens, are capacitatea de a descuraja în genere discuțiile deschise asupra problemelor semnalate.

Conform art.3 alin.(4) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, restrângerea libertăţii de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin. (3) şi doar în cazul în care restrângerea este proporţională cu situaţia care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat.

Concluzionând cele expuse, instanța atestă faptul că pârâta beneficiază de protecția dreptului la libertatea de exprimare, atât prin prisma instrumentelor naționale, cât și în baza Convenției Europene.

Având în vedere circumstanțele constatate, de faptul că, conținutul postării și a comentariilor aferente acesteia constituie judecăţi de valoare cu substrat factologic suficient, instanța conchide că ingerinţa nu corespunde unei necesităţi sociale imperioase, nefiind necesară într-o societate democratică.

Astfel, deoarece argumentele avansate de reclamanți nu dovedesc proporționalitatea ingerinței cu scopul legitim urmărit, cererea de chemare în judecată depusă de ***** și ***** împotriva ***** *****na cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, este neîntemeiată, urmând a fi respinsă.

În conformitate cu art. 29 alin. (1) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 instanța de judecată va acorda o compensație de natură să aducă satisfacţie persoanei lezate. La stabilirea cuantumului compensaţiei pentru prejudiciul moral, acordată persoanei fizice, instanţa de judecată va lua în consideraţie caracterul şi gravitatea suferinţelor fizice şi psihice cauzate reclamantului, caracterul informaţiei răspîndite, gradul de răspîndire a

informaţiei, personalitatea reclamantului, reputaţia pîrîtului, gradul de vinovăţie a pîrîtului, consecinţele răspîndirii informaţiei defăimătoare, starea materială a reclamantului şi cea a pîrîtului, publicarea rectificării, dezminţirii sau acordarea dreptului la replică pînă la depunerea cererii de chemare în judecată şi alte circumstanţe importante pentru examinarea cauzei. Se acordă compensaţie pentru prejudiciul moral cauzat persoanei publice doar în cazul în care persoana publică a fost defăimată cu rea-credinţă.

Având în vedere norma enunțată, pentru acordarea daunelor morale, practica judiciara a statuat o serie de criterii obiective, în ipoteza în care cel în cauză dovedește că prestigiul, onoarea, reputația sau demnitatea sa au fost afectate prin fapta pârâtului.

Orice incident de natura celui descris în speță implică, inerent, o stare de indignare pentru anumite persoane, dar aceasta nu este suficientă pentru a da dreptul la plata unor despăgubiri, atât timp cât nu sunt afectate valori personale importante, nu sunt cauzate suferințe deosebite, ce nu se justifică în mod rezonabil, pentru că, în caz contrar, s-ar ajunge la angajarea răspunderii pentru prejudiciul moral doar în baza afirmațiilor celui interesat.

Deoarece instanța nu a constatat încălcarea prevederilor ce se referă la protecția onoarei, demnității și reputației persoanei, cerința privind încasarea prejudiciului moral, fiind subsecventă acțiunii de bază, la fel urmează a fi respinsă.

Referitor la compensarea cheltuielilor de judecată, cerință înserată în cererea de chemare în judecată, prevederile desprinse din conținutul codului de procedură civilă la art. 94, respectiv art. 96, condiționează compensarea cheltuielilor de judecată în dependență de faptul dacă partea a avut câștig de cauză, iar în situația în care cererea de chemare în judecată este una neîntemeiată, solicitarea privind compensarea cheltuielilor de judecată urmează a fi respinsă.

Partea dispozitivă.

În conformitate cu prevederile art. art. 238-241 Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată,

H O T Ă R Ă Ş T E:

Cererea de chemare în judecată depusă de **********și **********împotriva**********cu privire la apărarea onoarei demnității și reputației profesionale, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, se respinge ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea este cu drept de apel la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 zile de la pronunțare, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Sergiu Suvac